

ÇAYELİ'NDEN OYANI
1835 Arhavi-Hopa-Fındıklı Nüfus Kayıtları
Murat Ümit Hiçyılmaz

Çayeli'nden Oyani - 1835 Arhavi-Hopa-Fındıklı Nüfus Kayıtları'nın
yayın hakları Dergâh Yayınları'na aittir.

Dergâh Yayınları: 611
Sertifika No: 14420
Anadolu Kitaplığı: 35
Rize Kitapları: 11
ISBN: 978-975-995-586-1
1. Baskı: Mart 2015

Dizi Editörü: İsmail Kara

Dizi Kapak Tasarımı: Işıl Döneray
Kapak Uygulama: Ercan Patlak
Sayfa Düzeni: Ayten Balaç

Basım Yeri: Ana Basın Yayın Gıda İnş. Tic. A.Ş.
B.O.S.B. Mermerciler Sanayi Sitesi 10. Cad. No: 15
Beylikdüzü / İstanbul
Tel: [212] 422 79 29
Matbaa Sertifika No: 20699

Kapak Basım Yeri: Hanlar Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Tel: [212] 324 08 82

Cilt: Güven Mücellit & Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Tel: [212] 445 00 04

Dağıtım ve Satış: Ana Yayın Dağıtım
Molla Fenari Sokak Yıldız Han No: 28 Giriş Kat
Tel: [212] 526 99 41 (3 hat) Faks: [212] 519 04 21
Cağaloğlu / İstanbul

ÇAYELİ'NDEN OYANI
ATS REKLAM Dekorasyon Sanayi ve Ticaret
İzzet Bilgi'nin
destekleriyle basılmıştır.

Murat Ümit Hiçyılmaz

ÇAYELİ'NDEN OYANI
1835 Arhavi-Hopa-Fındıklı Nüfus Kayıtları

DERGÂH YAYINLARI

Klodfarer Cad. No:3/20 34112 Sultanahmet / İstanbul
Tel: [212] 518 95 79-80 Faks: [212] 518 95 81
www.dergahyayinlari.com / bilgi@dergahyayinlari.com

MURAT ÜMİT HİÇYILMAZ. 1981 yılında Rize'nin Pazar ilçesinde doğdu. İlkokulu köyü Başköy'de, ortaokulu ise Yücehisar köyünde okudu. Lise eğitimini Pazar Lisesi'nde, lisans eğitimini Ondokuz Mayıs Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği bölümünde tamamladı. 2007 yılında Ümraniye Belediyesi'nde mühendis olarak memuriyete başladı, 1,5 yıl sonra Çaykur'a geçiş yaparak memleketine döndü. Bu yıllarda yöre tarihine ilgi duydu ve yerel tarih araştırmalarına koyuldu. Özellikle yörede bulunan sülalelerin tarihlerine ve Osmanlı dönemi mezar taşlarına ilgi duydu. Araştırmaları, 2011 yılında Aksiyon Dergisi'nin 883. sayısına konu oldu. Çaykur'da çevre mühendisi olarak memuriyetine devam etmekte olan Hiçyılmaz, evli ve bir çocuk babasıdır.

Yayımlanan Eserleri:

Rize Hemşin İlçesi Tarihi Mezar Kitabeleri (İshak Güven Güvelioğlu ve Mustafa Gürdal ile), Kaknüs Yayınları, İstanbul 2011.

Rize Pazar Başköy Tarihi, Rize 2011.

Pazar Nüfus Kütüğü 1842-Pazar Sülaleleri, İstanbul 2011.

Ardeşen Nüfus Kütüğü 1842-Ardeşen Sülaleleri, Ardeşen Belediyesi Kültür Sanat Tasarım Eserleri Serisi, Rize 2011.

Rize Ardeşen İlçesi Tarihi Mezar Kitabeleri (Burhan Atıf Okutan ve Özcan Baştopçu ile), Ardeşen Belediyesi Kültür Sanat Tasarım Eserleri Serisi, İstanbul 2012.

Rize Pazar İlçesi Tarihi Mezar Kitabeleri, Pazar Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul 2013.

Ardeşen'in İnsanları 1835 Nüfus Kayıtlarına Göre Ardeşen Sülale Envanteri (Burhan Okutan ile), Dergâh Yayınları, İstanbul 2013

Fındıklı Seyahatnamesi: Fındıklı'dan Viçe'ye Yolculuk, Dergâh Yayınları, İstanbul 2014

İçindekiler

ÖNSÖZ, 7

I. ARHAVİ, HOPA VE FINDIKLI İLÇELERİNE KISA BİR BAKIŞ, 9

II. NÜFUS SAYIMININ TARİHÇESİ, 14

III. 1835 TARİHLİ ARHAVİ, HOPA VE VIÇE NÜFUS KAYITLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ, 18

A. Genel Bilgiler, 18

B. Nüfus, 19

C. İmamlar, 21

D. Muhtarlar, 25

E. Fiziksel Özellikler, 27

F. Hasta ve Özürlüler, 28

G. Şahıs Adları, 29

H. Akrabalık Bağları, 30

I. İleri Gelen Aileler, 31

İ. Sülaleler, 32

1. Kişi Adlarından Türeme Sülale Adları, 34

2. Kişi Adıyla Lakapların Birleşiminden Oluşan Sülale Adları, 37

3. Kişi Özelliklerinden Türeme Sülale Adları, 41

4. Nesne/Eşya Adlarından Türeme Sülale Adları, 45

5. Meslek Adlarından Türeme Sülale Adları, 47

6. Dini Unvanlardan Türeme Sülale Adları, 49

7. Geliş Yerlerinden Türeme Sülale Adları, 52

8. Yöresel Adlardan Türeme Sülale Adları, 54

9. Sülalelerin Köylere Göre Dağılımı, 56

IV. 1835 TARİHLİ NÜFUS KAYITLARININ TRANSKRİPSİYONU, 67

Kaza-i Arhavi tab'i Liva-i Gönye, 67/ Carnevat, 67/ Galat, 72/ Kordelit, 81/ Kudunit-i Süfla, 85/ Kudunit-i Ulya, 86/ Çokalvat, 88/ Orci Başköy, 92/ Orci Ortaköy, 96/ Orci Babilat, 104/ Üçirmak, 107/ Ekrâd-ı Göçebe, 110/ Ciryazen, 111/ Ab-ı Sidere, 115/ Pilarget, 121/ Orci Kanparna, 129/ Napşit, 137/ Orci Potoçur, 139/ Nahiye-i Viçe tab'i Kaza-i Arhavi, 149/ Yeniköy, 149/ Paçva, 154/ Hara, 156/ Manastur, 158/ Canpet,

159/ Piskala, 163/ Başköy, 167/ Zebelit-Peteskir, 171/ Zuğu Ulya, 173/ Zuğu Süfla, 175/ Çurçuva, 179/ Yemişlik, 183/ Yakovit, 186/ Gavra, 190/ Abu Süfla, 194/ Abu Ulya, 202/ Derbend, 212/ Sumle, 217/ Gidreve, 225/ Lome, 228/ Bahta, 231/ Kapisre, 233/ Moskore, 240/ Nahiye-i Hopa tab‘i Kaza-i Arhavi, 242/ Kise, 242/ Hopa Bucağı, 251/ Orta Hopa, 254/ Peronit, 260/ Hopa Başköy, 265/ Sundura, 268/ Kuledibi, 274/ Ardala, 280/ Zurbici, 284/ Zalona ve Çavuşlu, 287/ Hikoba İçkale, 294/ Nefs-i Kaza-i Gönye tab‘i Liva-i Mezbûr, 299/ Ab-ı Islah, 299/ Makriyal, 305/ Liman, 309/ Sarp, 312

V. KAYNAKÇA, 315

1835 ARHAVİ-HOPA-FINDIKLI NÜFUS KAYITLARININ ORJİNALLERİ, 317

DİZİN, 509

ÖNSÖZ

Son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yerel tarih üzerine yapılan araştırmalar bir hayli artmıştır. Rize ili de her ne kadar yeterli olmasa da bu noktada üzerine derin araştırmalar yapılan ender vilayetlerden bir tanesi olmuştur. Bu tip araştırmalara Osmanlı dönemine ait mezar taşları üzerine yapılan envanter çalışmalarını, Tapu Tahrir defterleri ve Öşür defterleri gibi vergi kayıtlarını temel alan tarih kitapları, şer'iyye Sicilleri üzerine yapılan transkribe çalışmalarını, mahalli sözlük denemelerini, köy monografileri ve yerel şiir derlemeleri gibi birçok alanda rastlamak mümkündür.

Bütün bunların ortak bir sonucu olarak yerel tarihin en detaylı bilgilerine rastlayabileceğimiz sülale/aile tarihi araştırmaları da son yıllarda geniş bir hacme ulaşmıştır. Özellikle köklü ailelerin tarihlerini gün yüzüne çıkarma gayretleri, genç kuşak araştırmacıları da doğal olarak bu alana itmiştir.

Konu aile tarihleri olunca mevcut durumda ulaşabileceğimiz en güçlü arşiv kaynağı olarak Nüfus Defterleri öne çıkmaktadır. Trabzon Eyaleti'ne bağlı olan sancak, kaza, nahiye, mahalle, köy ve yaylalarda 1835 senesinde nüfus sayımı uygulanmış, Kastamonu'dan Batum'a kadar olan bölgede toplam 203 adet defter tutularak nüfus sayımı tamamlanmıştır.

Çalışma konumuzu teşkil eden Arhavi, Viçe (Fındıklı) ve Hopa nahiyelerine ait köylerin nüfus kayıtları, 1835 tarihli ve 1165 No'lu Arhavi Nüfus Defteri'nde bulunmaktadır. Günümüzde Hopa'ya tabi olan dört köye ait kayıtların da bu çalışmanın kapsamında olabilmesi için o tarihte Gönnye'ye ait olan 1170 No'lu defterden de alıntı yapılmıştır.

Defterdeki kayıtların incelenmesi sonucunda kişilerin tek tek isimleri ve yaşları, baba adları ve sülale adları, akrabalık bağları, kişinin her türlü fiziksel özelliği, özürnlük durumları, köy muhtarları ve imamları, ileri gelen şahıs ve aileler, askerler ve gurbete gidilmiş olan yerler gibi muhtelif tarihi bilgilere ulaşmak mümkün olmuştur.

Elinizdeki çalışma, 1165 No'lu defterdeki bu tip tarihi bilgilerin detaylıca incelenmesinden ve Osmanlıca metnin olduğu gibi günümüz Türkçe'sine transkribe edilmesinden oluşmaktadır. Defterin tamamının tercüme edilmesi ve özellikle bazı aile adlarının doğru okunması uzun ve titiz bir çalışma serüveni sonucunda gerçekleştirilebilmiştir. Yine de çalışmada gözden kaçırılmış irili ufaklı hataların olacağı muhtemeldir. Bu tip hata ve eksiklikler için tüm okuyuculardan şimdiden özür diliyorum ve hoş görülerine sığınıyorum.

Elinizdeki kitap, her ne kadar yorucu bir temponun sonucunda ortaya çıkmış olsa da, üç ilçemizin genelinde bulunan sülale adlarını ilk defa bir çatı altında toplamayı başarmış olmanın gururunu yaşıyorum. Eserin yöremizdeki benzer çalışmalara örnek ve kaynak olması en büyük dileğimdir. Bu eserin oluşmasında yardım ve desteklerini esirgemeyen Rize Vali Yardımcımız Arhavili Ümit Hüseyin Güney'e, Fındıklı'da görev yapan dostum Kadir Çelik'e ve yöre tarihindeki üstadımız Mehmet Bilgin'e teşekkürü bir borç biliyorum. Eseri yayınlayan Rize Araştırmaları Vakfı ve Dergâh Yayınları'na, her daim bana güvenen İsmail Kara hocama ve bütün çalışmalarımda yanımda olan İshak Güven Güvelioğlu'na minnettarım.

MURAT ÜMİT HİÇYILMAZ

Haziran 2014

I.
ARHAVİ, HOPA VE FINDIKLI İLÇELERİNE
KISA BİR BAKIŞ

Günümüz idari taksimatına göre Arhavi ve Hopa, Artvin ilinin; Fındıklı ise Rize ilinin bir ilçesidir. Bu üç ilçe Osmanlı İmparatorluğu döneminin büyük bir bölümünde tek bir kaza olarak kayıtlara geçmiştir.

Arhavi ilçesinin kuzeyinde Karadeniz, doğusunda Hopa, güneyinde Murgul ve batısında Fındıklı ilçesi bulunmaktadır. Toplam 314 km² alana sahip olan ilçede 30 köy ve 7 mahalle bulunmaktadır. Eski adı yine Arhavi olan ilçenin köy ve mahallelerinin yeni ve eski adları şu şekildedir;

ARHAVİ İLÇESİ	
KÖY ADI	ESKİ ADI
Aşağı Şahinler	Napşiti Çaleni
Arılı	Papilati
Balıklı	Ermenyat
Başköy	Başköy
Boyuncuk	Pareğ
Derecik	Sidere
Dereüstü	Gidreve
Dikyamaç	Kamparna
Dülgerli	Potocur Çaleni
Güngören	Kapistona Jileni
Gürgencik	Koptone
Güneşli	Gyazonona
Kavak	Yakovit /Galat

Kemerköprü	Gyazeni
Kestanealan	Çukalvat
Kireçlik	Bahta
Küçükköy	Suhulet
Konaklı	Kordelit
Sırtoba	Otaleğe
Soğucak	Potocuri Jileni
Şenköy	Kutuniti Çaleni
Ortacalar	Ortaköy
Tepeyurt	Kutuniti Jileni
Ulaş	Durmati
Ulukent	Pilarget
Üçirmak	Orçi
Üçler	Hekoleni Pici
Yukarı Şahinler	Napşiti Jileni
Yıldızlı	Nobageni
Yolgeçen	Lome

ARHAVİ İLÇESİ	
MAHALLE ADI	ESKİ ADI
Aşağı Hacılar	Borğola
Boğaziçi	Boğaziçi
Cumhuriyet	Çarmati
Kale	Kapistre
Musazade	Çarnuvat/Didinoğa
Yemişlik	Yemişlik/Kibelit
Yukarı Hacılar	Payante

Hopa ilçesinin kuzeyinde Karadeniz, doğusunda Gürcistan, güneyinde Borçka ve batısında Arhavi ilçesi bulunmaktadır. Toplam 289 km² alana sahip olan ilçede 1 belde, 29 köy ve 6 mahalle bulunmaktadır. Eski adı yine Hopa olan ilçenin köy ve mahallelerinin yeni ve eski adları şu şekildedir;

HOPA İLÇESİ	
BELDE ADI	ESKİ ADI
Kemalpaşa	Makriyal

HOPA İLÇESİ	
KÖY ADI	ESKİ ADI
Akdere	Zendidi
Balık	Zendid
Başköy	Mhigi
Başoba	Higoba
Çamlı	Peronit
Çamurlu	Çançağuna
Çavuşlu	Çavuşlu
Çimenli	Ardala
Dereiçi	Maiskiopute
Esenkıyı	Abı Islah / Azlağa
Eşmekaya	Ardala
Gümüşdere	Heluket
Güneşli	Çağrina
Güvercinli	Buçe
Hendek	Gvarci
Karaosmaniye	Hetzelan
Kaya	Şana
Kâzimiye	Molisor/Hemşilluk
Koyuncular	Zalona
Köprücü	Cefuka
Liman	Liman
Osmaniye	Osmaniye
Pınarlı	Ançiroği
Sarp	Sarpi
Subaşı	İskaristi
Sugören	Kise
Üçkardeş	Sumcuma

Yeşilköy	Pançol
Yoldere	Zurpici

HOPA İLÇESİ	
MAHALLE ADI	ESKİ ADI
Sundura	Sundura
Ortahopa	Ortahopa
Cumhuriyet	Mşke
M.Kuledibi	Kuledibi
Y.Kuledibi	Amcişe
Bucak	Termik

Fındıklı ilçesinin kuzeyinde Karadeniz, doğusunda Arhavi, güneyinde Yusufeli ve batısında Ardeşen ilçesi bulunmaktadır. Toplam 409 km² alana sahip olan ilçede 22 köy ve 8 mahalle bulunmaktadır. Eski adı Viçe olan ilçenin köy ve mahallelerinin yeni ve eski adları şu şekildedir;

FINDIKLI İLÇESİ	
KÖY ADI	ESKİ ADI
Arılı	Pishala-i Süfla
Aslandere	Çukulit
Avcılar	Andravat
Beydere	Süpe
Cennet	Cennet
Çağlayan	Abu
Çınarlı	Çurçuva
Derbent	Derbent
Doğanay	Doğancık
Gürsu	Başköy
Hara	Hara
Ihlamurlu	Ğayna/Zuğu Ulya
Karali	Karali
Kıyıcık	Moçhore/Kontove

Meyvalı	Canpet
Saat	Çati
Sulak	Zuğu Süfla
Sümer	Sumle
Tepecik	Peteskir/Zebelit
Yaylacılar	Hemşilati
Yeniköy	Gurubit
Yenişehirlik	Zenimoş

FINDIKLI İLÇESİ	
MAHALLE ADI	ESKİ ADI
Aksu	Abu Süfla
Hürriyet	Manastır/Gavra
Ilıca	Kurtume/Gori
Liman	Torosi/Mayisine
Merkez	Viçe
Sahil	Mekiskir
Tatlısu	Gesiya
Yeni	Yeniköy/Paçva